

แนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม
(Guideline for the Treatment of
Osteoarthritis of Knee)

โดย

สมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2549

(ปรับปรุงจากแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเสื่อม ปี พ.ศ. 2543)

คำนำ

โรคข้อเข่าเสื่อมเป็นโรคที่พบบ่อยที่สุดในชุมชนทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก แพทย์และประชาชนมักให้ความสำคัญในการดูแลรักษาน้อย เพราะคิดว่าเป็นโรคที่มีความเสื่อมที่เป็นไปตามธรรมชาติของสังขาร จึงไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง จนอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงจากการดูแลที่ไม่ถูกต้อง

ในปี พ.ศ. 2544 สมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย ได้จัดทำแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเสื่อมขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเสื่อม และโรคข้อกระดูกสันหลังเสื่อม แต่เมื่อเวลาผ่านไป จากการที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาการแพทย์ ทำให้ทราบถึงรายละเอียดของกลไก และพยาธิสภาพของโรคตีมากยิ่งขึ้น ประกอบกับได้มีข้อมูลเกี่ยวกับยาใหม่ๆ ที่ใช้ในการรักษาทางสมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย จึงเห็นควรทำการปรับปรุงแก้ไขแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเสื่อมขึ้นใหม่ แต่เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ทำการศึกษเกี่ยวกับโรคข้อเข่าเสื่อม จึงได้ทำเป็นแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมเท่านั้น การจัดทำแนวทางเวชปฏิบัติในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในครั้งนี้พิจารณาถึงหลักฐานการวิจัยทางการแพทย์ รวมทั้งความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นหลัก และเพื่อเป็นการให้การจัดทำแนวทางเวชปฏิบัติในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทางสมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทยจึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย และราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย มาร่วมให้ความเห็นด้วย

อนึ่ง การจัดทำแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมในครั้งนี้ จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้แพทย์ใช้ในการรักษาผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมเท่านั้น แต่เนื่องจากผู้ป่วยแต่ละรายมีความแตกต่างกันออกไป แพทย์แต่ละท่านจะจึงอาจเลือกแนวทางการรักษาที่เหมาะสมที่สุดให้แก่ผู้ป่วยแต่ละรายต่างกันไป ดังนั้นจึงไม่อาจนำแนวทางเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเสื่อมนี้บังคับใช้กับแพทย์ทุกท่านหรือใช้ในกรณีเป็นคดีความได้

รองศาสตราจารย์พิเศษนายแพทย์สมชาย เอื้อรัตนวงศ์
นายกสมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการเวชปฏิบัติการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม

สมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย

แพทย์หญิงกนกรัตน์	นนทิรุจ
แพทย์หญิงจิรภัทร	วงศ์ชินศรี
แพทย์หญิงชิงชิง	ฟูเจริญ
แพทย์หญิงทัศนีย์	กิตอำนายพงษ์
แพทย์หญิงนนทนา	กสิตานนท์
แพทย์หญิงบุญจรี	ศิริไพฑูรย์
แพทย์หญิงปวีณา	เชี่ยวชาญวิศวกิจ
แพทย์หญิงปิยนุช	โอเจริญ
แพทย์หญิงปฐนิยะดา	ฝักฝน
นายแพทย์พงศ์ธร	ณรงค์ฤกษ์นาวิน
แพทย์หญิงพรทิตา	ชัยอำนาย
นายแพทย์พรทวี	เลิศศรีสถิต
นายแพทย์พุทธิรัตน์	ลิวเฉลิมวงศ์
แพทย์หญิงไพจิตต์	อัครนบดี
แพทย์หญิงมนาธิป	โอศิริ
นายแพทย์วรวิทย์	เลาะห์เรณู
แพทย์หญิงวิรัชญา	พากเพียร
นายแพทย์วีระพงศ์	ผู้มีธรรม
นายแพทย์ศิริภาพ	สุวรรณโรจน์
นายแพทย์สมชาย	เอื้อรัตน์วงศ์
นายแพทย์สิทธิชัย	อุกฤษฏชน
แพทย์หญิงสุชีลา	จันทร์วิทยานุชิต
นายแพทย์สุรวุฒิ	ปรีชานนท์
นายแพทย์สูงชัย	อังธารารักษ์
นายแพทย์อนรรทด	ชื้อสุวรรณ
นายแพทย์อุทิศ	ดีสมโชค

ราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย

นายแพทย์ตระกูล	ฟูเจริญยศ
----------------	-----------

ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย

นายแพทย์ไกรวัชร ธีรเนตร
แพทย์หญิงวิไล คุปต์นิรัตติกุล
แพทย์หญิงสุขจันทร์ พงษ์ประไพ

ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกระบี่
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชัยนาท
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชุมพร
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดตราด
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครปฐม
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพะเยา
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพังงา
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระนอง
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี
โรงพยาบาลแก่งคอย อำเภอกงคอง จังหวัดสระบุรี
โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา
โรงพยาบาลระแงะ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
โรงพยาบาลลำปาง (ออร์โธปิดิกส์)
โรงพยาบาลลำปาง (อายุรกรรม)
โรงพยาบาลลำพูน
โรงพยาบาลวังสระปทุม อำเภอวังสระปทุม จังหวัดเลย

สารบัญ

	หน้า
คำจำกัดความ	1
เป้าหมายการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม	2
การรักษาโรคข้อเข่าเสื่อมโดยไม่ใช้ยา	3
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก การวินิจฉัยโรคและการจำแนกประเภทของโรคข้อเสื่อม	7
ภาคผนวก ข เกณฑ์ในการวินิจฉัยโรคข้อเสื่อมที่ข้อเข่า	8
ภาคผนวก ค การบริหารข้อเข่า	9
ภาคผนวก ง การรักษาด้วยการใช้ยา	19
แผนภูมิแสดงแนวทางในการรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม	27